

sprejem v srednjo šolo, za kar sta mi zadovoljiva dva meseca pred izpitom, kajti slabi večkrat sem si mislil, kako igravo se pač lahko doseže na srednji šoli s primerno metodo pri izbranih učencih tista količina formalnega znanja, ki je potrebna kot osnova za nadaljnji študij, ko bi moral na osnovni šoli za isti namen pri slabem šolskem obisku, pri večini ozirnih na manj nadarjene učence, pri skupnem pouku več šolskih let porabiti bogve koliko časa na škodo stvarnega pouka.

Toda tu sem se dotaknil nekega vprašanja, ki ga tako radi prezremo. Ali odločuje danes pri izbiri učencev za srednjo šolo res nadarjenost? Ali ne odločuje predvsem gmotni položaj staršev? Ali ne postaja srednješolski študij vedno bolj privilegij meščanov? Mnogo zanimivejša kot statistika klasičnih rezultatov bi se mi zdela statistika, ki bi nam povedala, iz katerih poklicev in od kod prihajajo učenci na srednje šole. Koliko učencev ljubljanskih srednjih šol je z dežele, koliko z mest, koliko jih je od kmetijskih staršev. Niso bili najslabši učenci s kmetov. Treba je trdne volje, da kmetijski fant, ki se je odločil za študij, doseže svoj cilj. Koliko ovir je treba premagati! Ali ni naravnost usoden pojav, da postaja ta element vedno redkejši v srednji šoli? Ali ne vpliva to tudi na učne uspehe? Kam plove mo? Toliko se je že pisalo o reformi šole pri nas, a s socialne plati se gotovi pereči problemi pri nas še nikdar niso resno obravnavali. Študij je za starše z dežele draga reč. Kdo še zmora stroške zanj! In vendar se pri reformiranju srednje šole ni pri nas še nihče oziral na ta problem. Drugod vsaj skušajo najti kak izhod in skušajo ustvarjati možnosti, ki bi olajšale študij kmetijskim mladim, ustvarjajo se posebni tipi srednjih šol za zreljšo mladino, olajšuje se prehod iz ene šole v drugo in drugo. Pri nas o vsem tem ni nič slišati. Vsaka kategorija učiteljstva smatra svojo šolo kot svojo domeno in drugi se nima v njih zadeve nič vtičati. Od tod izhaja mnogo one tesnosrčnosti, s katero se pri nas rešujejo šolska vprašanja. Prelomiti bo treba s tradicijo. Pri šoli hoče in mora narod priti do večje besede. Ne bo ji na kvar!

Podeželski učitelj.

— Kaj vidimo in slišimo? Vidimo, da se boljše mesta oddajajo po čl. 71., celo ljudem, ki bi morali priti radi neradnosti v disciplinarne preiskave. To delajo oblasti, ki so v prvi vrsti odgovorne za točno izvrševanje zakonov. Tako postopanje demoralizira učiteljstvo do skrajnosti, le kremeniti značaji zamorejo temu kljubovati, a teh je malo. V sled tega je upravičena govornica, da se oddajajo »boljša« mesta »pod roko« in se jih niti ne razpisuje (slučaj Hum in Vučja vas), za »slaba« mesta se pa ne izplača prositi. Večkrat se že v naprej povdarja, da je to in to mesto rezervirano za tega in tega. Čemu so potem mesta razpisana, zakaj vlagamo prošnje in razmetavamo denar za kolenke? Protekcija (nekdo je rekel, da je to nadomestilo za sposobnost) igra še vedno veliko vlogo. Marsikdo ne prosi, češ Bog zna komu je to mesto že obljubljeno ali namenjeno. Vidimo, da se nastavlja na šole, kjer upravitelji niti upokojeni niso, že nasledniki, ki komaj čakajo, kdaj bo 35-letnik penzioniran itd., itd.

— Kdaj bo bolje? Ko bodo naše oblasti pazile, da se zakoni in naredbe točno izvršujejo. Ko bodo vsakega, ki prihaja prosjačič za mesta in pritiskati kljuko, po domače povedano — spodile. Ko bo merodajna pri oddaji mest samo sposobnost in starost in bodo ponehale govornice o protekciji o oddajanju mest pod roko in o kranjskih, koroških in primorskih erah, tedaj nastopi era dobrih učiteljev.

— Kaj moramo napraviti? Pred vsem moramo stanovsko moralno, ki je padla globoko, zopet dvigniti, vsaj na tisto višino, da ne bo pritiskanja na kljuko pri oblastih, niti pri političnih strankah, ter se bo smatralo to kot nečastno. Vsakogar, ki se ne bo ravnal v skladu z občimi interesi stanu — v javnost! Potem bo bolje in se ne bodo dogajali slučajji, da je tovariš-sošolec spodjedel mesto beguncu, ki je ravnokar prišel iz Goriske in to po čl. 71. —

— Ali se še nameščajo učiteljice ženskih ročnih del? V ljubljanski oblasti se je pripetilo, da je bila stalno nameščena literarna učiteljica čez noč postavljena za učiteljico ženskih ročnih del v prilog mlajši nestalni učni osebi. Zadeva zglada sicer navidez malenkostna, ker je ostala dotična učna oseba na isti šoli. V bistvu pa ni malenkostna, ker se učiteljice ženskih ročnih del po načelnem sklepu ministrstva več ne nameščajo in ker gre tu za varstvo stalnega mesta po razpisu, kar mesto učiteljice ženskih ročnih del ni. V toliko je slučaj, da je tovariš-sošolec spodjedel mesto beguncu, ki je ravnokar prišel iz Goriske in to po čl. 71. —

— Stanarina za učitelje v Beogradu. Za učitelje v Beogradu, ki so nastavljeni na tamkajšnjih šolah in nimajo občinskega stanovanja, je določena stanarina 250 Din mesečno, in sicer 80 Din, ki jim pripada po zakonu in 170 Din dodatka.

— Mladinska Matica. »Če mogoče, prosim še za nekaj blokov, ker je med učenci tukajšnje meščanske šole veliko zanimanje za knjige.« Taka in enaka pisma prejemamo, kar je najboljšje znamenje in priporočilo.

— Priprave za internacionalni učiteljski kongres v Berlinu. Do sedaj se je poleg petih članov Izvršnega odbora UJU v Beogradu, prijaviло za udeležbo na kongresu v Berlinu še 25 učiteljev in učiteljic iz vseh krajev Jugoslavije. Naša delegacija se ustavi na potu v Berlin tudi na Dunaju in v Pragi, zato od-

potuje iz Beograda že 7. aprila. Po kongresu gre večina udeležencev v Monako, odkoder se vrne jugoslovenska delegacija preko Ljubljane. Celotno potovanje bo stalo približno 4000 Din. Kongres se vrši v dneh 14., 15. in 16. aprila. Novih prijav se več ne sprejema, ker so predpriprave že zaključene.

— Zbirka za Dački dom v Beogradu. »Narodna Prosveta« štev. 18. prinaša nadaljnji izkaz darovalcev za Jugoslov. Dačke dom. Po tem izkazu je zbirka narasla od 157.960 Din na 174.515 Din. Tudi na poverjeništvu UJU v Ljubljani je že prispelo nekaj vsot, vendar pričakujemo še nadaljnjih zbirak, da ne bo Slovenija zadnja, kjer gre za skupno stvar.

— Pedagoški kongres v Berlinu 12.—17. aprila 1928. Ker se kongres vrši v znamenju novodobne osnovne šole, obeta biti za povabljeno učiteljstvo vseh držav izredne važnosti. Na programu je 23 predavanj nemških reformatorjev svetovnega slovesa. Med drugimi: »Notranji ustroj nemške osnovne šole« (Georg Wolff — Berlin), »Osnovnošolski učitelj kot vzgojitelj« (Kerschesteiner — München), »Pedagoška znanost v Nemčiji« (Fischer — München), »Nova učiteljska izobrazba« (Seyfert — Dresden), »Nadaljnje učiteljsko izobraževanje« (Scheibner — Jena), »Osnovna šola v zvezi z gospodarskim in soc. življenjem« (gospa dr. Bäumer — Berlin), »Nemške poskusne šole« (Karsen — Berlin), »Moderno šolsko poslopje« (Kretschman — Frankfurt), »Šola in dom« (Köhne — Hamburg), »Otroški vrtec«, »Razvoj podeželske šole, posebnost dekleške vzgoje v osnovni šoli, umetniška muzikalna in telesna vzgoja, film v osnovni šoli itd. O izvedenih poskusih šolske reforme poročajo Glöckel (Dunaj), Goetze (Hamburg), Schwenzler (Dresden), Scharfe (Leipzig), Berg (Frankfurt), Nydahl (Berlin). Udeležencem se bo nudil popoln vpogled v moderno osnovnošolsko vzgojo. V to svrhu se bodo vršile hospitacije v berlinskih vzornih šolah, in sicer: Pestalozzi-Fröbeljeva šola, otroško zavetišče Charlottenburg, Montessorijevi otroški vrtec, gozdna šola, Struwheshof, Spandau itd. Aranzirajo se razstave šolskega dela, novodobnih učil, videti bo vzorno uredbo moderne osnovne šole, filmske ateljeje, znamenitosti Berlina itd. — Kongres, ki je prvi te vrste v povojni dobi, obeta doprinesti dokaz, da je reforma osnovne šole v Nemčiji uspešna, čeprav se v inozemstvu ugotavlja baš nasprotno. — Ker se istočasno vrši konferenca mednarodnega učiteljskega združenja (program sem brezuspešno zahteval od vseh strani), bo udeležba iz vseh držav velika. V interesu našega osnovnošolskega šolstva je, da se čim več tovarišev udeleži kongresa v Berlinu. Proračun (vožnja in oskrba) za 10 dni 3000 Din minimum. Prošnjo za dopust (10.—21. aprila) je treba vložiti takoj! Odhod na velikonočni ponedeljek. Ker se kongresa sigurno udeležim, prosim za obvestilo, če še kdo drugi potuje v Berlin. Za podrobne informacije sem radevoljno na razpolago. — E. Vranc, Studenci pri Mariboru.

— Preosnova učiteljskega konvikta v zadrugu. Upravna odbora Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta sta na svoji seji z dne 4. marca 1928 ob navzočnosti poverjenika UJU tov. Skulja in ravnatelja Zveze slov. zadrug g. Trčka po temeljiti razpravi sklenila: predlagati občnemu zboru likvidacijo društva, ki naj se preosnuje v zadrugu. Da se zainteresira čim možno največ članstva UJU za to prevajajočo osnovo, naj bi se vršil ustanovni občni zbor pod okriljem skupnih zborovanj onih društev, ki bi utegnili 5. maja 1928 zborovati v Ljubljani, ostala društva pa se naprosijo, da pošljejo svoje delegate. Sestava dnevnega reda naj bi se izvršila po poverjeništvu na predhodnem zaslšanju društvenih odborov. Pravila nove zadruge so se sestavila in preuredila časa primerno, upoštevajoč dosedanje težke preizkušnje. Delež naj bi znašal po 100 Din, poročstvo pa naj končno veljavno določi občni zbor. Onim, ki so zadnjih 2 let vplačali 100 Din članarino, se na željo vplačila pretvorijo na račun deležev. Dosedanje društveno premoženje je naraslo nad 400.000 Din. Ob dobri volji učiteljstva se gradba prepotebnega Doma lahko v najkrajšem času izvrši. — Predsednik in tajnik.

— Akademski čas. (Resničen in značilen dogodek iz leta 1928.) V nekem kraju se osnovno in meščanskošolsko učiteljstvo vzajemno zbira redno vsakih 14 dni na sestanku, kjer se pogovarja o načelih delovne šole v teoriji in praksi, kakor sploh o perečih problemih našega šolstva. Radi prihajajo vsi posebno sedaj, ko se je pričela sistematična, podrobna razprava o nižji, srednji in višji stopnji osnovne šole s posebnim ozirom na vzgojo (v smislu »stare« in »nove« šole), na učne načrte, sedanje šolske knjige in sodobne učne pripomočke. Globoko so že prodrli v moderni ustroj elementarnih razredov, saj sodeluje več strokovnjakov elementarnih učiteljev in učiteljic. Sestanske sklicuje sreski nadzornik, ki obvešča in vabi tudi vse vzgojitelje učiteljskega naraščaja v dotičnem kraju. Razen 1 (enega) profesorja učiteljica pa ni nikogar — niti tovarišev (?) iz vadnice! Ni jim za vzajemno vzgojno delo, saj dosledno odklanjajo podporo vsaki akciji, ki stremi za izboljšanjem našega šolstva in si drzne priti iz vrst učiteljstva. Saj se je neki gospod profesor (notabene pedagog!) napram svojemu kolegu povzel do izjave, da na učiteljske sestanke ne spada ker mu tega ne dopušča — akademski čas! Komentar si napravil lahko vsaka »uboga učiteljska para« sama! Resnično, resnično pravi g. univ. prof. dr. Ozvald z elegično pesmijo čuvaja Izraelcev: »Pride jutro, toda še je noč!« (Popotnik: »Nova šola!« — Sigma.

— Tečaj za cepljenje, čebelarstvo in vrtnarstvo za učiteljstvo. Na specialni kmetij-

ski šoli v Št. Jurju pri Celju se vrše sledeči dvodnevni tečaj: 1. Sadjarski tečaj za cepljenje in precepljevanje sadnega drevja za učitelje in druge interese 2. in 3. aprila. 2. Čebelarški tečaj za spomladanska dela za učitelje in druge 10. in 11. aprila. 3. Vrtnarski tečaj za učiteljstvo in druge 23. in 24. aprila. Nočiče v kolikor je prostora na zavodu je brezplačno, prehrana za vsak dan pa stane 12:50 Din. Prihlavitve naj se izvedejo pisмено brez prošnje za odgovor.

— Uspesobljenski izpiti za osnovne in njim sorodne stroke se prično pred komisijo na moškem učiteljskem v Ljubljani v petek, dne 27. aprila 1928. Pravilno opremljene prošnje se naj predložijo po uradni poti pravočasno pristojnemu sreskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do dne 15. aprila v rokah izpravevalne komisije. Posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala, razen če bi bil pripust odklonjen. Pripušteni kandidati(inje) naj se javijo v četrtek, dne 26. aprila ob desetih dopoldne v pisarni ravnatelja državnega moškega učiteljskega v Ljubljani.

— Popravek. V pismu iz Maribora v zadnji številki se mora ime pravilno glasiti Kocbek in ne Rabek.

— Občni zbor Vodnikove družbe v Ljubljani se vrši dne 31. marca t. l. ob 20. uri zvečer v prostorih Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kazino, II. nadstropje.

— O reorganizacijskem delu slovenskega učiteljstva. Pod tem naslovom prinaša »Narodna Prosveta« štev. 19. članek, v katerem omenja vse sestanke, ki jih je priredilo pov. UJU Ljubljana v svrhu razpravljanja o kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalnih šolah v Ljubljani, Mariboru in Celju ter sestankov za šolsko reformo. Članek konča: Tudi mi se veselimo nad takim delom slovenskega učiteljstva in želimo, da preide ta metoda organizacijskega dela v vse naše združenje.

— Več sto letnih hrusevih divjakov, godnih za okulacijo, ima še vedno na prodaj centralni šolski vrt v Ljubljani.

— Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927./28., ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za posebno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

Pojdite v planine

in na smuk. Ne hodite pa brez pristnih Brajerjevih smuških čevljev ali pa brez pristnih Brajerjevih »gozdarjev«! J. BRAJER, Ljubljana, Breg štev. 1.

Sveže, najfinejše norveško ribje olje iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam.

Naročila točno po povzetju.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3 Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Pokret učiteljic.

CELIBAT.

Baje uvajajo zopet celibat za učiteljice. Mnogi pozdravljajo to, češ, da itak primanjkuje mest, zlasti pa, da trpi pouk, če je preveč poročenih učiteljic. Tudi me smo proti vsemu, kar ovira delo v šoli in zato, da se odstrani vse, kar je v tem oziru škodljivega in nezdravega. Toda dejstvo, da je učiteljica poročena ni nezdravo samo na sebi, pač ustvarjajo nezdravo atmosfero privilegiji raznih vrst, med drugimi tudi oni, ki se dajejo poročenim učiteljicam, pa bodisi, da je poročena z neučiteljem, še bolj pa, če je poročena z učiteljem. Zato stojimo na stališču: proč z vsemi privilegiji, z vsako protekcijo; odločuje naj samo kvalifikacija. Izloči naj se vsako učiteljico, a tudi vsakega učitelja, ki njegova kvalifikacija zaradi privatnih razmer ali iz katerekakoli drugega vzroka ne odgovarja zahtevam. Toda zahtevamo enake pravice za vse: kakor se učitelj lahko poroči s komurkoli, tako naj se tudi učiteljica pusti v tem oziru popolna prostost. Zakon naj se smatra kot privatno zadevo in naj se v tem pogledu varuje popolna osebna svoboda. Samo na ta način se more uresničiti princip enakosti, za katerim stremeti je dolžnost nas vseh, brez ozira na to, ali smo same direktno osebno prizadete ali ne. Nikakor ne smemo brezbrizno stati ob strani in čakati, da nam bodo drugi odmerjali naše pravice ter se zadovoljiti z vsakim okrnjenjem istih. Skrajni čas je, da se začnemo zavedati, da je od nas samih odvisna naša usoda ter da se moramo tudi me zanimati za vsa vprašanja, ki spadajo v javno življenje, v politiko, kajti samo politična enakopravnost nam bo prinesla tudi vse ostale pravice.

Mladinska Matica.

— M š nabiralni bloki. Nekateri poverjeniki ne vedo, kako je ravnati z nabiralnimi bloki, čeprav smo to že ob pribliki razpošiljanja točno pojasnili. Zato še enkrat: izkaznice — dobe naročniki, naročilnice — pošiljejo poverjeniki upravi M. M., in sicer v frankirani kuverti! Kupone — obdržite poverjeniki za kontrolol Zgodilo se je namreč, da so nam nekateri vrtni naročilnice in kupone ter nimajo zdaj ničesar v rokah. — Ako ostane kak list v bloku neporabljen, naj poverjeniki odrežejo izpolnjene kupone in jih shranijo, ostanek bloka z ovitkom vred pa naj vrnejo upravi. Dobro je, ako tudi na neporabljene liste napišete številko in stran bloka, s čemer nam zelo olajšate urejanje.

— M »Kresnice«, ki ostanejo stalna Matična publikacija, se bodo gotovo najbolj priljubile našim mladim naročnikom. To je tudi naša želja, zato smo posvetili še posebno pažnjo tej temeljni knjigi, ki naj bo že od vsega početka nekaj »svadecem« naše mladine. Poleg mičnih povesti in pesmi bodo prinesle »Kresnice« tudi nekaj zanimivih črtic iz moderne tehnike, iz zdravstva in gospodinjstva, in naše folklore in turistik. Spominile se bodo velikih dogodkov zadnjega časa: jubileja Otona Zupančiča in pogumnega zmagovalca Atlantika. Tudi na desetletnico našega narodnega osvobođenja ne bodo pozabile. Cela tretjina knjige pa bo posvečena pouku in zabavi. Tu bo nanašnega nešteto koristnega drobiža iz domoznanstva in sveta, mnogo priklupnih nasvetov za vsakdanje življenje, vse v nevsiljivi obliki in s številnimi ilustracijami. Iz zabavnega dela omenimo samo to, da bo vseboval tudi par lepih nalog za še lepše nagrade, ki se bodo jeseni izdrebale. Ako bo le mogoče, bomo preskrbeli »Kresnicam« tudi tpežno vezavo v polplatno. Skratka: potrudite se bomo, da bodo »Kresnice« najboljši prijatelj mladine v počitnicah, pa tudi najboljša vez med njo in Mladinsko Matico ter že same trikrat vredne denarja, za katerega hočemo izdati troje zares dobrih mladinskih knjig. — O ostalih dveh publikacijah izpregovorimo podrobneje ob drugi priliki.

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadoščila dopisnica. (Gg. učitelj poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni „MATIČNA KNJIGARNA“ LJUBLJANA

Učiteljski pravnik.

— Š Prometni davek na račune. V zavedi dopisa oblastnega šolskega odbora za mariborsko oblast štev. 8/120 glede izterjavanja prometnega davka od računodajalcev krajevnim šolskim odborom, je prišel odsek do zaključka, da za leto 1927. tega davka sploh ne bo mogoče izterjati, ker je bil odlok izdan prepozno. V ostalem pa smatra, da zadeva taksiranja ne spada v področje oblastnega šolskega odbora.

— VSEM ŠOLSKIM UPRAVITELJEM IN KRAJNIM ŠOLSKIM ODBOROM sporočamo, da morajo biti priloge kolekovan, in sicer do 2000 Din s 1/2%, nad 2000 Din pa z 1 1/2% kolekom. Poleg tega je zaračunati od zneska nad 125 Din 1% davek na poslovni promet.

Najnižje cene vseh vrst oblačil Vam nudi domača tvrdka

DAVORIN BIZJAK

LJUBLJANA, STARI TRG 8.

KONFEKCIJA — GALANTERIJA — MODNI SALON

Naporno duševno delo ubija! Varujte zato živce! Pijte rženo žitno kavo

ŽIKO.

Modne pletenine Moderni kostumi in kompleti po meri iz kabsa volne.

MODNA TRGOVINA IN STROJNO PLETILSTVO : pR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.

Nogavice, rokavice, damsko in moško perilo, kravate, čepice, bluze, damske obleke, torbice i. t. d. kupite najceneje pri ŠTERK, nasled.

MILOŠ KARNIČNIK

LJUBLJANA, Stari trg štev. 18.

MODNI ATELJEJE M. ŠARC

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4

Sprejema naročila cenj gg. učiteljic po izjemno zmernih cenah. / Zadnje pariške novosti vedno na razpolago.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vsi ostali dopisi so morali izostati zaradi tesnega prostora za prihodnje številko.